

Силко Д.Ю., студентка спеціальності G18 Геодезія та землеустрій
Науковий керівник Ключка О.М., к.т.н., доц. кафедри цивільної безпеки, охорони
праці, геодезії та землеустрою
(Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського,
м. Кременчук, Україна)

SWOT-АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

SWOT-аналіз є ефективним аналітичним інструментом стратегічного планування, який забезпечує системне виявлення внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на розвиток територіальної громади. Його наукове значення полягає у поєднанні кількісних та якісних методів оцінювання стану території, що дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення при формуванні комплексного плану просторового розвитку. [1] та створення комплексного плану (одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та документація із землеустрою) [2].

Згідно з Методичними рекомендаціями під час підготовки аналітичних матеріалів обов'язковим є проведення всебічного аналізу соціально-економічного, екологічного та просторового стану території, зокрема із застосуванням SWOT-методології. Це дозволяє визначити ключові проблеми та можливості розвитку, сформулювати стратегічні цілі, пріоритети та напрями просторової політики громади [3].

Основні складові «SWOT-аналізу»:

- сильні сторони (strengths): власні внутрішні переваги, унікальні ресурси чи позитивні риси громади, які допомагають їй бути конкурентоспроможною та успішною. Наприклад, це може бути вигідне географічне розташування, активна місцева влада або наявність ключових підприємств;

- слабкі сторони (weaknesses): внутрішні недоліки, обмеження або вразливі місця ТГ, які перешкоджають її повноцінному розвитку. Для прикладу – застаріла інфраструктура, відтік молоді або брак інвестицій;

- можливості (opportunities): сприятливі зовнішні обставини, тренди або проекти, які з'являються поза межами місцевості і які вона може використати для свого росту та процвітання; це може бути нова державна програма фінансування, відкриття нового ринку збуту або співпраця з міжнародними донорами;

- загрози (threats): негативні зовнішні фактори, ризики або виклики, які існують у зовнішньому середовищі та створюють перешкоди, небезпеки або можуть зашкодити розвитку громади. (зміни в законодавстві, економічна криза, погіршення екологічної ситуації або конкуренція з боку інших регіонів) [4].

Алгоритм SWOT-аналізу території дозволяє виявляти взаємодію чинників внутрішнього і зовнішнього середовища (за допомогою SWOT-матриці) для подальшого розроблення стратегій розвитку території попарним співставленням чинників: сильні сторони – можливості; слабкі сторони – можливості; сильні сторони – загрози; слабкі сторони – загрози. Часто один і той самий фактор може розглядатись водночас і як сильна, і як слабка сторона, або можливість та загроза [4].

При проведенні SWOT-аналізу необхідно коректно відносити чинники до сильних, слабких сторін, можливостей чи загрози для відображення реального фактичного стану проблеми.

Стратегії визначають:

- заходи, направлені на перетворення сильних сторін (порівняльних переваг) на конкретні результати, використовуючи наявні можливості;

–заходи, що будуть ефективними для перетворення можливостей (протиція викликам) на інструменти для подолання слабких сторін;

–заходи для використання сильних сторін для зменшення загроз;

–розробку заходів для мінімізації впливу слабких сторін та загроз.

Ці взаємозв'язки допомагають визначити ключові переваги, виклики та ризики, які стають основою для формування сценаріїв, стратегічних напрямів і оперативних цілей розвитку громади [5].

За допомогою матриці зв'язків між внутрішніми чинниками в частині сильних сторін та зовнішніми впливами – можливостями, визначають найбільш перспективні аспекти, які краще за інших сприймають вплив зовнішніх факторів і дають сильніший поштовх соціально-економічному розвитку громади [4].

Щоб отримати комплексне та деталізоване уявлення про стан ТГ необхідно проводити аналіз внутрішнього та зовнішнього середовищ в декілька етапів:

- секторальний SWOT-аналіз, у якому предметами дослідження є економіка та зайнятість, навколишнє середовище, мобільність, житло та просторовий розвиток, культура і туризм, демографія, соціальна інфраструктура, інженерна інфраструктура, сфера послуг, історична спадщина, управління та громадська участь;

- SWOT-аналіз для центрального населеного пункту ОТГ та для інших населених пунктів окремо. Аналіз за окремими населеними пунктами дає можливість більш детально зрозуміти роль та місце окремих населених пунктів в ОТГ, а також оцінити рівень рівномірного розвитку громади. Даний зріз є бажаним, однак не обов'язковим;

- узагальнений SWOT-аналіз: відображає ключові риси, фактори, пріоритети та тенденції виявлені на рівні населених пунктів та у різних секторах, що мають значення та вплив на розвиток ОТГ.

В умовах воєнного стану, нестабільної політичної й економічної ситуацій питання короткострокового та середньострокового стратегічного планування регіонального розвитку є особливо актуальним, тому SWOT-аналіз – можливість для багатьох ТГ створити свою індивідуальну стратегію розвитку, яка буде ефективною на початку роботи з комплексним планом.

Перелік посилань:

1. Силко Д.Ю., Клюка О.М., Khablo V. (2025) Актуальність комплексних планів територій територіальних громад. *Матеріали XXXII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Актуальні проблеми життєдіяльності суспільства»* С. 343-344. DOI <https://doi.org/10.32782/2079-5009.krnu25.12.32>.

2. Методичні рекомендації щодо розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад (2021) [Текст] / Міністерство розвитку громад та територій України. Київ. 230 с.

3. Клюка О.М., Бахарев В.С., Гальченко Н.П., Шелковська І.М., Васильєв М.А. (2024) Методичні підходи щодо розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади. *Збірник наукових праць Українського державного університету залізничного транспорту*. вип. 208. С. 106-121. DOI 10.18664/1994-7852.208.2024.308224.

4. Міхно П., Крисанова Ю., & Козарь В. (2024). Застосування SWOT-аналізу у стратегічному плануванні розвитку Олександрійської територіальної громади. *Просторовий розвиток*, (10), С. 507–518. URL:<https://doi.org/10.32347/2786-7269.2024.10.507-518>.

5. Мартин А. Нові інструменти та процедури у процесі просторового планування та впорядкування земель. URL: <https://agropolit.com/blog/477-novi-instrumenti-ta-protseduri-u-protsesi-prostorovogo-planuvannya-ta-vporyadkuvannya-zemel> (дата звернення 30.10.2025)